

”Ihminen ihmiselle”

Perheiden hyvinvointipuntari 2021

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Varsinais-Suomen piiri

LAPSET ENSIN

Voimia vanhemmuuteen

MLL tarjoaa saavutettavia, avoimia kohtaamispaikkoja laajasti Varsinais-Suomessa. Niihin voi tulla tapaamaan muita samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Toiminnan tarkoituksena on vahvistaa perheiden voimavaroja, tukea yhteisöllisyyttä, tarjota vertaistukea ja varhaista tukea arjen pulmiin. Se on myös paikka, jossa itse voi osallistua toiminnan järjestämiseen yhdessä muiden kanssa. Kohtaamispaikka toimii vahvassa kumppanuudessa kunnan, MLL:n paikallisyhdistyksen, MLL:n piirin ja muiden toimijoiden kanssa.

Avoimeen kohtaamispaikkatoimintaan osallistuneille perheille teetetyin kyselyn tavoitteena on muodostaa hyvinvointipuntari. Hyvinvointipuntarilla tarkoitetaan kattavaa kuvaa siitä, millaisia vaikutuksia vertaistoimintaan osallistumisella on perheille. Kyselyn tulosten avulla tarkastellaan perheiden sosiaalista profilia sekä toiminnan vaikutusta perheiden hyvinvointiin, kasvatustyöhön ja verkostoitumiseen. Kunkin osion jälkeen kootaan yhteenvedonmaisesti keskeiset perheen hyvinvointitiedot, joista muodostuu hyvinvointipuntari.

Kyselyn perusteella perheet kokevat saaneensa toiminnasta muun muassa voimia vanhemmuuteen tai keinoja arjen tilanteisiin aiempia vuosia enemmän, mikä kertoo toiminnan vaikuttavuudesta poikkeuksellisenä aikana. Tuloksiin vaikuttaa vallitseva koronaepidemia, joka on vaikuttanut laajasti niin perheiden kuin avointen kohtaamispaikkojenkin arkeen. Perheille suunnattu toiminta verkossa on auttanut joidenkin perheiden arkea, mutta koetut vaikutukset ovat selkeästi kasvokkain tapahtuvaa toimintaa heikompi.

Hyvinvointipuntarista on nähtävissä viime vuoden tapaan perheiden uupumuksen suuri määrä, joka on kasvanut entisestään. Uupuneiden määrä on kasvanut kahdeksassa vuodessa 11 prosenttiyksikköä. Avoimeen kohtaamispaikkatoimintaan osallistuminen kuitenkin parantaa mielialaa ja tukee vanhemmuuden voimavaroja aiempia vuosia paremmin. Avoimen kohtaamispaikkatoiminnan perusta on vertaisten seura ja heiltä saatava tuki vanhemmuuteen. Vertaistuen merkityksestä kertoo se, miten vähäiset asiakasmäärät ja täten myös vähäisempi vertaistuki ovat vähentäneet myös toiminnan vaikuttavuutta. Vastaajat kokevatkin vertaistuen merkityksen aiempaa merkityksellisempänä, mutta koronan takia mahdollisuudet vertaistukeen ovat vähentyneet.

MLL:n avoimet kohtaamispaikat ovat tavoittaneet syksyn 2020 aikana uusia asiakasperheitä, joille on syntynyt lähiaikoina perheen esikoinen. Verrattuna aiempien vuosien tuloksiin, vastauksista on huomattavissa ensikertalaisten määrä. Vuonna 2015 ensikertalaisia oli alle prosentti kyselyyn osallistuneista, nyt joka kymmenes kyselyyn vastanneista vieraili avoimissa kohtaamispaikoissa ensimmäistä kertaa. Toiminta on siis tavoittanut hyvin uusia perheitä, ja heillä on intoa tutustua toimintaan vallitsevasta koronatilanteesta huolimatta. Ensikertalaisten takia kyselyssä esiintyy aiempia vuosia selkeästi enemmän ”ei koske minua”-vastauksia, minkä takia vertailu ei ole aina mielekäästä.

Hyvinvointipuntarista

Vuoden 2020 hyvinvointiaineiston keruu keskitettiin Turun, Raision, Laitilan ja Uudenkaupungin avoimiin kohtaamispaikkoihin. Kyselyyn oli mahdollista vastata joko paikan päällä perhekahvilassa tai kotona sopivana hetkenä. Vastaajat täyttivät kyselyn omalla laitteellaan webropol-linkin avulla. Varsinais-Suomen piirin teettämä hyvinvointikysely on tehty jo kolme kertaa aiemmin, kyselyt on toteutettu vuosina 2012, 2015 ja 2018. Vuoden 2020 tuloksia verrataan aiempien vuosien tuloksiin, jotta saadaan tietoa perheiden kokemuksissa tapahtuneista muutoksista. Aiemmat tulokset ovat suuntaa antavia eivätkä suoraan verrattavissa uusiin tuloksiin, sillä vastaajat ovat todennäköisesti eri henkilöitä, vastaajamäärät vaihtelevat sekä uusien perheiden määrä on tässä kyselyssä aiempia vuosia suurempi.

Aineistoa kerättiin webropol-kyselyn avulla, mutta vastaajat saivat mahdollisuuden myös tuoda kokemuksensa ilmi suullisesti haastattelun muodossa. Alle kouluikäiset osallistuivat aineiston keruuseen Huomaa minut! -osallisuustyökalun kautta, ja täten saivat myös äänensä ja mielipiteensä kuuluviin. Kysely toteutettiin loka-marraskuun aikana vuonna 2020.

Aineisto koostuu kaikkiaan 98 vastauksesta, joista 77 vanhemman kokemuksesta ja 21 alle kouluikäisen lapsen kokemuksesta. Aikuisista 71 täytti kyselylomakkeen ja kuusi osallistui haastatellen tehtyyn tiedonkeruuseen. Lapset osallistettiin aineiston keruuseen Huomaa minut! -työkalun kautta. Aineisto on aiempia vuosia suppeampi, sillä koronaepidemia on vaikuttanut avoimissa kohtaamispaikoissa vierailevien määrään ja täten myös vastaajien määrään.

Avoimet kohtaamispaikat

Perheiden kohtaamispaikat ovat avoimia, matalan kynnyksen toimintatiloja, joissa perheet, vapaaehtoiset ja työntekijät vahvistavat lasten ja vanhempien osallisuutta, vuorovai-
kutusta ja voimavaroja sekä tukevat perheiden hyvää arkea ja yhteisöllisyyttä. Avointa toimintaa on tarjolla myös verkossa. Kohtaamispaikka on osa perhekeskusta.

Lapsiperheiden hyvinvoinnin perusta on arjessa, lasten ja perheiden omilla sosiaalisissa verkostoissa ja ympäristöissä. MLL:n avoimet kohtaamispaikat ovat paikkoja, joissa lapsiperheet kokoontuvat ja saavat vertaistukea. Toiminnan perusta on lasten ja vanhempien kohtaamisessa. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista. Saadaksesen apua ja tukea perheen ei tarvitse tehdä ajanvarausta, odottaa hoitajon-
sa tai anoa lähetettä. Tarvittaessa nopea avunsaanti on mahdollista, sillä kohtaamispaikan ja kunnan/kaupungin perhekeskusverkoston muut työntekijät toimivat tiiviissä yhteistyössä.

Avointen kohtaamispaikkojen pohja rakentuu perhekahvila-toiminnan ympärille. Varsinais-Suomessa on yli 80 MLL:n perhekahvilaryhmää käynnissä viikoittain. Kaikkiaan käyn-
tejä on vuosittain yli 45 000. MLL:n perhekahvila on kynnyksetön kohtaamispaikka, ja se on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Perheiden kohtaamispaikkatoiminta on lähipalvelua, jossa on mahdollisuus tutustua paikkakunnan muihin, samassa elämäntilanteessa oleviin vanhempiin, ja lapset saavat ikäistään leikkiseuraa. Toimintaan osallistuminen on perheille maksutonta.

Kysely kohdennettiin neljän kaupungin alueille (Turku, Raisio, Laitila, Uusikaupunki), joissa perheiden kohtaamispaikat toimivat tiiviissä yhteistyössä MLL:n Varsinais-Suomen piirin, MLL:n paikallisyhdistyksen ja kunnan perhekeskustyöntekijöiden kesken. Toimipisteissä on tarjolla laajasti toimintaa perheiden arjen tueksi.

Satelliitti (Raisio)

Satelliitti on kulttuurisensitiivinen kohtaamispaikka, ja se järjestää arkisin maksutonta ja kaikille avointa perhetoimintaa. Käyn-
tejä oli vuonna 2020 yhteensä 3221. Satelliitti on osa Raision kaupungin perhepalvelujen toimintaa. Satelliitin vakituista toimintaa koordinoi Mannerheimin Lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri. Toimintaa ovat tuottamassa lisäksi MLL:n Raision paikallisyhdistys, Raisio-opisto ja Raision kaupungin eri toimijat.

Satelliitin teemat suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa. Perhekahvilapäivät paikan päällä ja verkossa, Makuja Maailmalta -kockikerho, suomenkielenopetus, iltaperhekahvilat ja vauvaryhmät ovat vakituista viikkotoimintaa. Tämän lisäksi Satelliitissa kokoontuu erilaisia vertaisryhmiä sekä yhteistyökumppaneiden organisoimaa toimintaa.

Marakatti (Turku)

Marakatti on suosittu kohtaamispaikka Perhetalo Heidekenillä. Vuonna 2020, poikkeusaikana, käyn-
tejä oli yhteensä 4039, mikä on puolet vähemmän aiempiin vuosiin verrattuna. Marakatti on MLL:n Varsinais-Suomen piirin ja MLL:n Turun paikallisyhdistyksen yhteinen toimipiste, jossa tärkeinä yhteistyökumppaneina ovat Turun kaupungin terveys- ja sosiaalitoimi sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä.

Marakatin kuukausittain vaihtuva teema suunnitellaan yhdessä perheiden kanssa. Perhekahvilapäivät paikan päällä ja verkossa, laululeikkiketket, Tanssitan Vauvaa -ryhmät sekä Vauvatreffit verkossa ovat vakituista viikkotoimintaa. Tämän lisäksi Marakattissa kokoontuu erilaisia vertaisryhmiä sekä yhteistyökumppaneiden organisoimaa toimintaa.

Koulutetun ammattihenkilön jatkuva läsnäolo Marakattissa mahdollistaa vanhemmille myös helposti saatavilla olevan ammatillisen keskusteluavun, neuvonnan ja palveluohjauksen.

Ipana-Messi (Uusikaupunki)

Ipana-Messi on Uudessakaupungissa toimiva avoin kohtaamispaikka lapsiperheille. Käyn-
tejä oli vuonna 2020 yhteensä 3349. Ipana-Messi on MLL:n Uudenkaupungin paikallisyhdistyksen, Uudenkaupungin kaupungin ja MLL:n Varsinais-Suomen piirin yhteistä toimintaa. Uudenkaupungin kaupungin kanssa tehdään tiiviistä yhteistyötä, sekä sosiaali- ja terveystoimen että kulttuuritoimen kanssa.

Ipana-Messissä kokoontuvat perhe-, vauva- ja iltaperhekahvila, Kasvu vanhemmuuteen -ryhmä ja vauvatreffit. Sitä vuokrataan myös paikallisyhdistyksen toimesta esimerkiksi lasten synttärikutsuja varten. Lisäksi perhekeskuksessa kokoontuu muiden toimijoiden vertaisryhmiä, esimerkiksi monikkovanhempien ryhmä.

Mukulavintti (Laitila)

Mukulavintti tavoittaa laitilalaiset perheet ja käyn-
tejä oli vuoden 2020 aikana 2270. Mukulavintti on MLL:n Laitilan yhdistyksen, Laitilan kaupungin ja MLL:n Varsinais-Suomen piirin yhteinen toimipiste.

Mukulavinttissä kokoontuvat perhe-, vauva- ja iltaperhekahvilat, Kasvu vanhemmuuteen -ryhmä ja raskaustreffit-ryhmä. Perhekeskuksessa järjestetään myös muiden Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestöjen ylläpitämää toimintaa, ja sinne jalkautuvat niin kaupungin omat toimijat kuin muitakin paikallisia yhdistyksiä. Perhekeskuksen ulkopuolella Finnlamex-hallilla toimii myös Soveltava säbä -niminen erityisryhmä.

Hyvinvointikyselyssä tutkittiin perheiden kokemuksia

Keitä osallistuu avoimeen kohtaamispaikkatoimintaan?

Keskimääräisesti vastaajat olivat iältään 25–35-vuotiaita vanhempia, jotka olivat äitiys-, vanhempain- tai hoitovapaalla. Kahden vanhemman kanssa asuvia lapsia oli selkeästi eniten (2020: 78 %, 2018: 84 %, 2015: 92 %), mutta muut perhemuodot ovat selkeästi yleistyneet vuosi vuodelta. Lapsi saattoi asua myös yhden vanhemman tai yhteishuoltajavanhempien kanssa tai uusperheessä.

Avoimissa kohtaamispaikoissa kävijät ovat usein alle kolmi-vuotiaiden lasten perheitä. Suurimmalla osalla vastaajista oli yksi tai kaksi lasta, iältään usein 0–2-vuotiaita, joiden kanssa he osallistuivat toimintaan. Useat vastanneista osallistuvat toimintaan viikoittain. Tämän vuoden käyttäjäprofiilissa kuitenkin ilmenee se, miten toimintaan on löytänyt syksyllä uusia perheitä, joissa esikoinen on vasta alle vuoden ikäinen.

Suurin osa avoimen kohtaamispaikan toimintaan osallistuneista vastaajista oli suorittanut joko alemman tai ylempään korkeakoulututkinnon. Kolmasosa on suorittanut näitä alemman koulutusasteen, kuten ammattikoulun tai lukion.

Mahdollisista koronan aiheuttamista taloudellisista vaikeuksista huolimatta 77 % vastanneista (2018: 71 %, 2015: 71 %, 2012: 61 %), kokee perheen taloudellisen tilanteen hyvänä. Sitä vastoin 19 % (2018: 22 %, 2015: 19 %, 2012: 36 %) kokee, ettei nykyiset tulot riitä perheen tarpeisiin. Perheiden yleinen varallisuustaso on siis kohentunut, mutta ei merkittävästi.

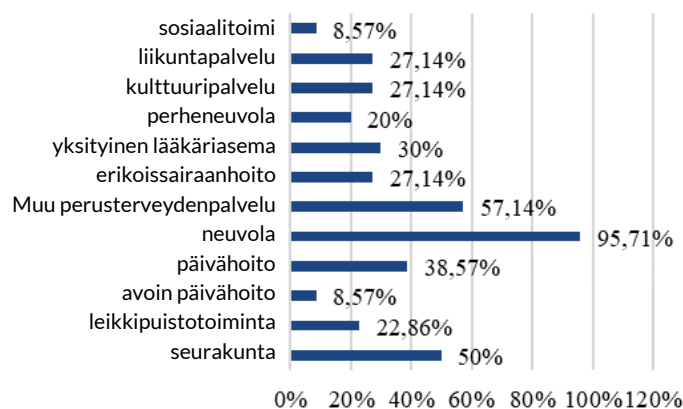
Millaisia palveluita avoimissa kohtaamispaikoissa vierailevat perheet käyttävät?

Avoimen kohtaamispaikkojen toiminnoista eniten perheitä vieraili perhe- ja vauvakahviloissa sekä iltaperhekahviloissa. Myös muskari oli vastaajien keskuudessa suosittu toimintamuoto. Erilaisia verkon välityksellä tapahtuvia toimintoja olivat etäperhekahvilat, iltapala- ja välipalavinkit verkossa, etävauvakahvilat ja - treffit, Tanssitan Vauvaa -ryhmä ver-

kossa sekä etäraskaustreffit. Verkon välityksellä toimintaan osallistuneita on kuitenkin selkeästi vähemmän kuin kasvokkain tapahtuvassa toiminnassa. Toiminta on myös uutta. Perheet selkeästi kaipaavat kasvokkain tapahtuvaa vuorovaikutusta toisten perheiden kanssa.

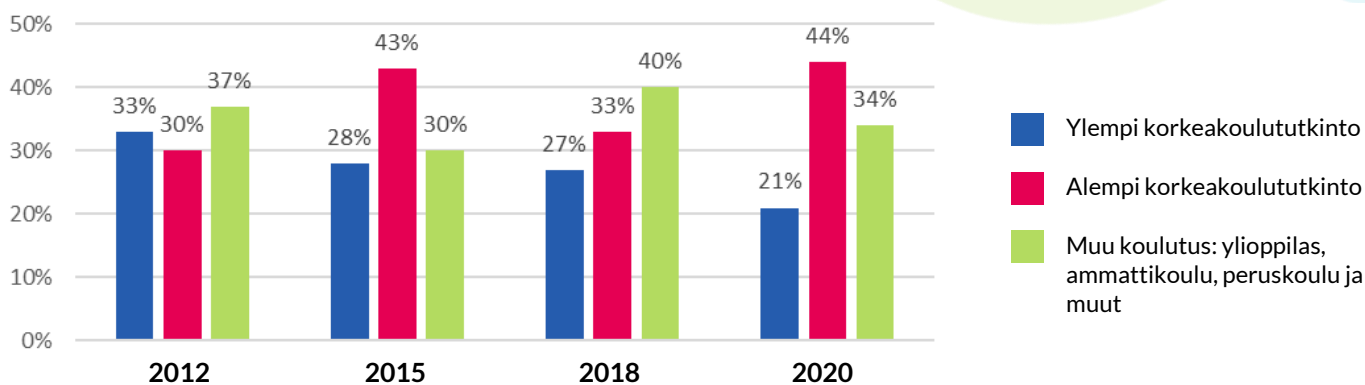
Avoimien kohtaamispaikkojen lisäksi perheet olivat käyttäneet menneen vuoden aikana neuvolan, muun perusterveydenhuollon, seurakunnan ja päivähoiton palveluita. Verrattuna vuoteen 2015, lasten päivähoito on lisääntynyt 20 prosentilla. Vähiten palveluista käytettiin avoimen päivähoiton sekä sosiaalitoimen palveluita. Vallitseva epidemia on saattanut vaikuttaa eri palveluiden suosioon.

Perheiden käyttämät palvelut

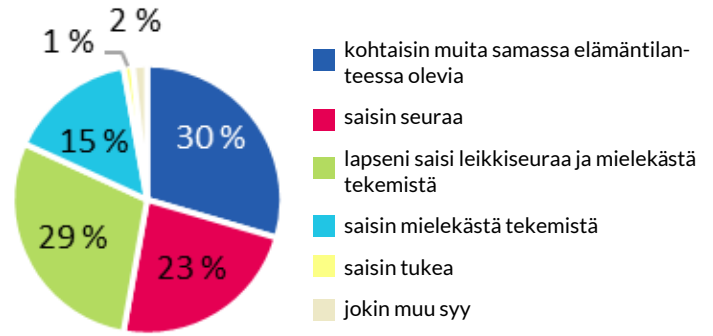
"Olette äitejä äideille, juttukavereita tarvitseville, lastenhoitajia pienen hetken, äitinä saan siellä hengähtää, kiitos!"

Vastaajien koulutustaustat

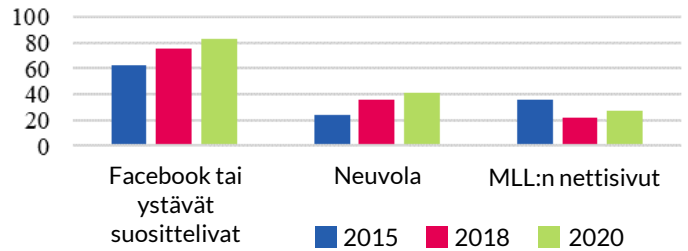
Minkä takia perhe hakeutuu avoimeen kohtaamispaikkaan?

Perheet hakeutuvat osaksi avoimien kohtaamispaikkojen toimintaa kohdatakseen samassa elämäntilanteessa olevia ihmisiä, ja lapselle kaivataan leikkiseuraa sekä mielekästä tekemistä. Myös vanhempien tarve seuralle ja mielekkäälle tekemiselle olivat syitä hakeutua toimintaan mukaan. Tarve vertaistuelle on selkeästi suuri perheen hakeutuessa toiminnan pariin. Vain pieni osuus hakeutui toimintaan saadakseen tukea vanhemmuuteen.

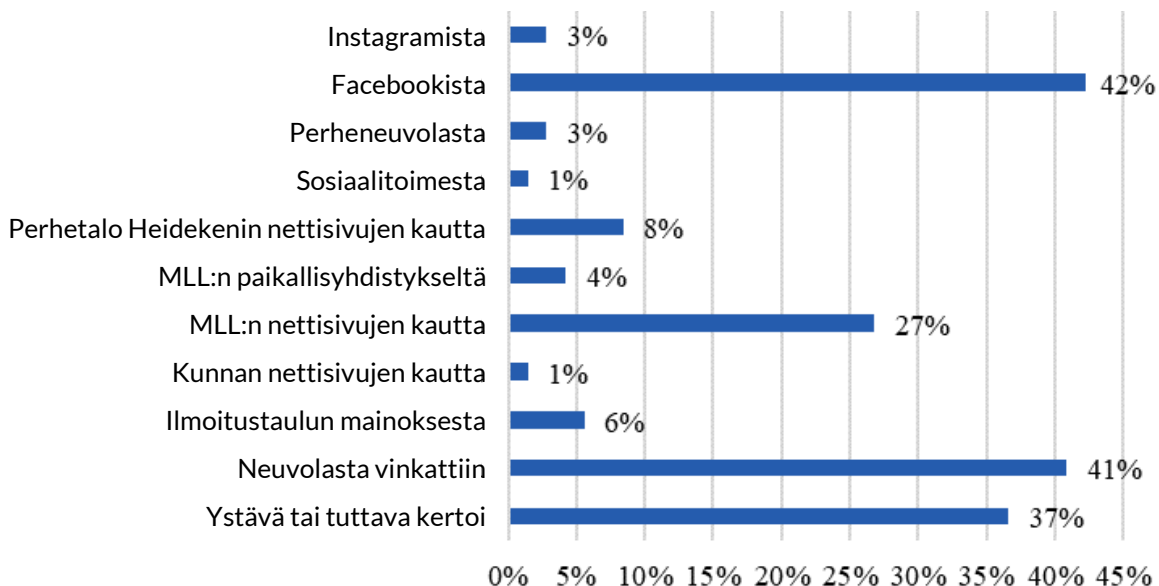
Olen suosittelut toimintaa muille perheille

Tieto avoimista kohtaamispaikoista tavoitti valtaosan perheistä ystävän suosittelun tai Facebookin kautta. Avoimien kohtaamispaikkojen viestintä perheille toteutuu pääosin Facebookin kautta, joten on luonnollista, että sitä kautta asiakkaat myös löytävät mukaan toimintaan. Vuosien mittaan yhä useampi perhe löytää toimintaan mukaan neuvolan kautta. Myös MLL:n nettisivuilta saatiin tietoa toiminnasta ja sitä kautta osattiin hakeutua toimintaan mukaan.

Vastaajat kertoivat myös mielellään suosittelevansa avoimien kohtaamispaikkojen toimintaa, joten tieto tavoittaa selkeästi myös tätä kautta uudet perheet. Valtaosa (93 %) perheistä kokee sekä itsensä että lapsensa tervetulleeksi, kun he saapuvat mukaan toimintaan. Suurin osa perheistä vaikuttaa tyytyväiseltä toimintaan, sillä lähes kaikki (2020: 95 %, 2018: 93 %, 2015: 88 %, 2012: 92 %) asiakkaista kokevat voivansa suositella tai ovat jo suositelleet toimintaa myös muille lapsiperheille. Suosittelemisasteikkoa mitattiin tässä kyselyssä asteikolla 1–10 (1=hyvin epätodennäköisesti, 10=suosittelun todella mielelläni tai olen jo suositellut), ja keskiarvoksi muodostui 9,4.

Mitä kautta perheet kuulivat avoimista kohtaamispaikoista?

Avoimien kohtaamispaikkojen toiminta on vaikuttavaa

Vertaistoiminta tukee perheiden hyvinvointia

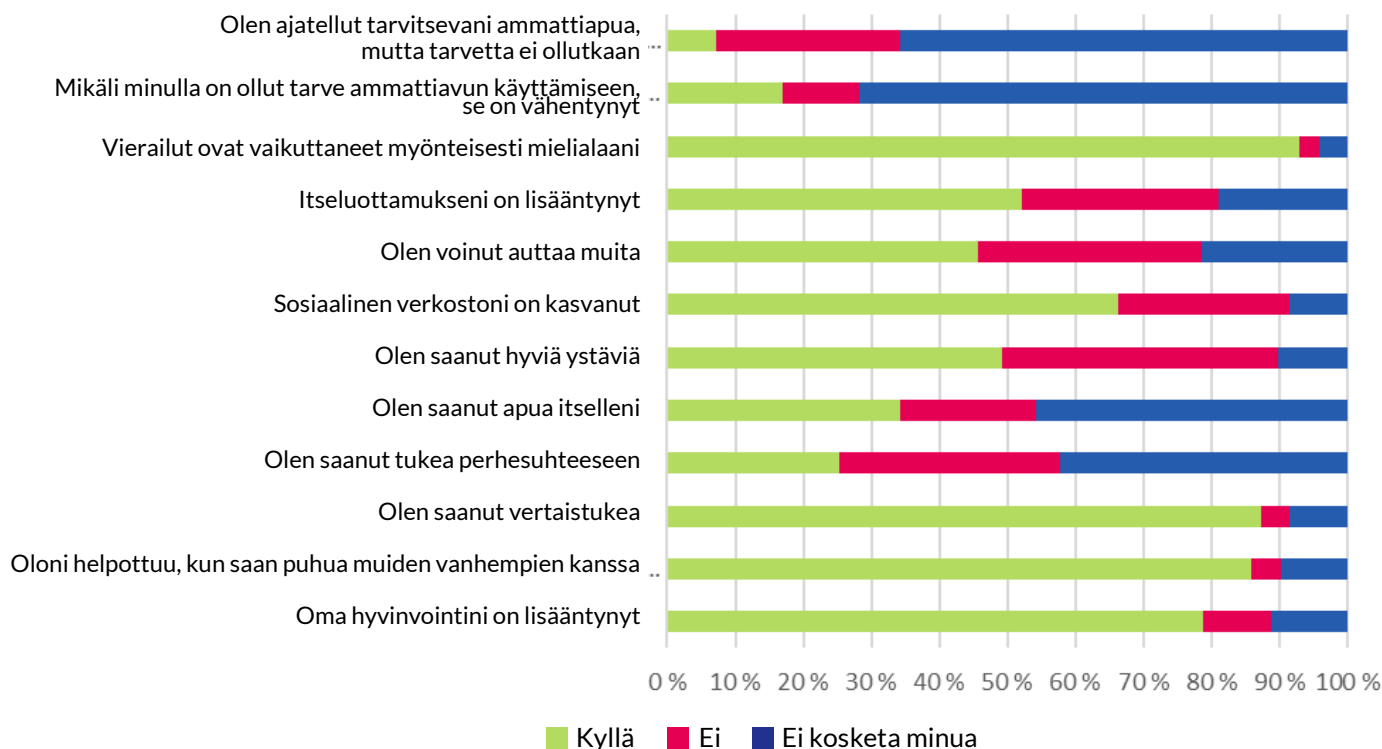
Avoimien kohtaamispaikkojen toiminta on lisännyt perheiden hyvinvointia merkittävästi. 93 % vastaajista (2018: 92 %, 2015: 91 %, 2012: 88 %) kokee vierailun vaikuttaneen positiivisesti heidän mielialaansa. Hyvinvoinnin koetaan lisääntyneen esimerkiksi sen ansiosta, että avoin kohtaamispaikka antaa mahdollisuuden vertaistukeen (2020: 87 %, 2018: 83 %, 2015: 84 %) ja muiden vanhempien kanssa keskustelu helpottaa oloa (2020: 86 %, 2018: 81 %, 2015: 85 %).

Yhä useampi vanhempi kokee itsensä usein uupuneeksi (2020: 23 %, 2018: 21 %, 2015: 13 %, 2012: 12 %). Toiminnan ansiosta ammattiavulle ei ole ollut kuitenkaan enää samanlaista tarvetta tai tarve on vähentynyt. Avoimissa vastauksissa käy ilmi, miten kohtaamispaikkojen toiminta voi toimia vanhemmilla myös hengähdys hetkenä arjen kiireestä. Vastaajat kokevat saaneensa apua itselleen, parisuhteeseensa kuten myös perhesuhteisiinsa, mutta he ovat voineet auttaa myös muita.

HYVINVOINTIPUNTARI:

Avointen kohtaamispaikkojen mahdollistama vertaistuki tukee perheiden hyvinvointia ammattilaisilta saadun tuen rinnalla. Vanhemmat kokevat keskustelut vertaisten kanssa lisäävän heidän hyvinvointia ja jaksamista aiempia vuosia enemmän, ja samalla ammattiavun tarve vähenee. Vanhemmuuden avun ja tuen ei siis tarvitse olla amatillista ollakseen tehokasta.

Avoimen kohtaamispaikkatoiminnan vaikutukset perheen hyvinvointiin

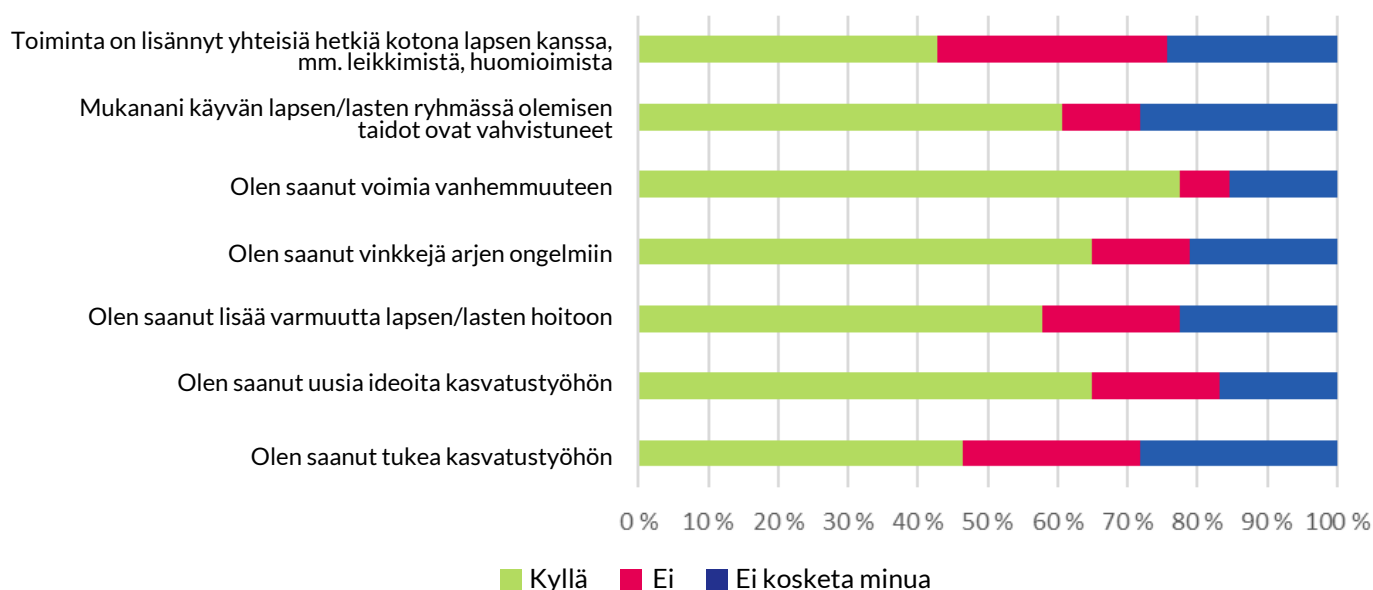
Avoimista kohtaamispaikoista voimia vanhemmuuteen

Avoimien kohtaamispaikkojen toiminta on tukenut monilta osin vanhempien kasvatustyötä. Eniten perheet kokevat saaneensa voimia vanhemmuuteen (2020: 77 %, 2018: 69 %, 2015: 67 %). Vanhempien voimavarat ovat saattaneet huvetta koronan aiheuttaman poikkeuksellisen arjen keskellä, jolloin myös tuen tarpeen voisi ajatella olevan suurempi. On siis ilo huomata, miten toiminta on vaikuttanut positiivisesti vanhempien voimavaroihin. Vanhemmat olivat myös saaneet avoimen kohtaamispaikkatoiminnan kautta vinkkejä arjen ongelmiin aiempaa enemmän (2020: 65 %, 2018: 59 %, 2015: 53 %).

HYVINVOINTIPUNTARI:

Avoimien kohtaamispaikkatoiminta on pystynyt tukemaan vanhemmuutta aiempia vuosia paremmin, koronarjesta huolimatta. Vanhemmat ovat saaneet voimia vanhemmuuteen sekä vinkkejä arjen ongelmiin.

Perheen kokema tuki kasvatustyöhön

"Upeaa toimintaa lasten -ja äitien ehdoilla. Toimintaan saa tulla niin kuin on. Hyviä keskusteluja ja ajatusvaihtoa kasvatuksesta ja elämänhallinnasta, ihminen ihmiselle."

Avoimet kohtaamispaikat tuovat perheet yhteen

Avoimiin kohtaamispaikkoihin osallistuneet perheet kokevat, että toiminta tuo yhteen alueen lapsiperheitä (56 %) ja vanhempien vertaistuen lisäksi lapset oppivat kohtaamaan muita aikuisia ja lapsia (73 %). Puolet vastaajista kertoo olleensa yhteydessä tutustumiinsa ihmisiin myös avointen kohtaamispaikkojen ulkopuolella ja kokevat löytäneensä toiminnasta itselleen hyviä ystäviä. Tärkeimpänä vastaajat pitävät avoimien kohtaamispaikkojen toiminnassa mielekkään tekemisen (2020: 92 %, 2018: 90 %, 2015: 89 %), ja lähes kaikki kokevat voivansa vaikuttaa halutessaan toiminnan sisältöön. Toimintaan osallistuminen on helpottanut puolella vastaajista perheen kotiutumista paikkakunnalle, ja toiminnan kautta on saatu tietoa alueen palvelutarjonnasta (79 %). Maahanmuuttajataustainen vanhempi koki toiminnassa tärkeäksi sen, että saa luotua kontakteja muihin perheisiin, sillä heillä ei ole muiden perheiden tapaan ystäviä tai sukulaisia lähialueilla. Hän toivoo, että toimintaa mainostettaisiin laajemmin maahanmuuttajataustaisille, jotta hekin löytäisivät toimintaan mukaan.

Verkostoituminen vie aikaa, minkä takia monien ensikertalaisten oli vaikea vastata verkostoitumisesta koskeviin kysymyksiin. Tämän takia ”ei kosketa minua” -vastauksia oli merkittävästi enemmän, minkä takia myös vertailu vaikeutui eikä vertailu aiempien vuosien tuloksiin ollut aina mielekästä.

HYVINVOINTIPUNTARI:

Avoimissa kohtaamispaikoissa vanhemmat tutustuvat toisiin samanlaisessa elämäntilanteessa oleviin perheisiin, mikä mahdollistaa sekä aikuiselle että lapsille uusien vertaissuhteiden syntymisen. Samalla toiminta auttaa perheitä kotiutumaan uudelle paikkakunnalle ja perheet saavat tietoa alueen palveluista.

”Olisi kyllä paljon ankeampaa, jos ei pääsisi välillä mukaan toimintaan.”

Korona-arki koettelee perheiden jaksamista ja hyvinvointia

Koronaepidemian aiheuttamat muutokset ovat vaikuttaneet perheiden hyvinvointiin ja jaksamiseen merkittävästi. Sosi-aali- ja terveysministeriön työryhmän tiedotteessa mainitaan, että heidän hyvinvointiaan tulisi tukea entistäkin huolellisemmin. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö (Itla) Owl Group Oy teetti selvityksen lasten ja perheiden hyvinvoinnista (Wennberg, Luukkonen & Haila 2020):

”Erityisen suuri vaikutus koronakriisillä on selvityksen mukaan ollut arjen rutiinien ja hyvinvointia ylläpitävien rakenteiden heikkenemiseen. Selvityksen mukaan myös vanhempien ahdistus ja uupumus ovat lisääntyneet samaan aikaan kun vanhemmuuden ammatillinen ja vertaistuki on vähentynyt. Vastuu lapsista 24/7, mahdollisesti oman työn tai muiden vastuiden rinnalla, on kuormittanut vanhempia – ”

Kyselyssä kartoitettiin verkossa tapahtuvan toiminnan vaikutuksia hyvinvoinnille, kasvatustyöhön ja verkostoitumiseen, ei niinkään koronan vaikutuksia perheen arkeen. On kuitenkin oletettavaa aiemman tutkimustiedon valossa, että myös kyselyyn vastanneiden arki on muuttunut raskaammaksi koronan takia. Lähes neljännes kyselyyn vastanneista vanhemmista koki itsensä uupuneeksi.

Avoimien kohtaamispaikkojen järjestämää verkossa tapahtuvaa toimintaa ei koettu yhtä mielekkääksi kuin kasvokkain tapahtuvaa toimintaa. Toisaalta jotkin vastaajista olivat toivoneet enemmän toimintaa etäyhteydellä helpottamaan vallitsevaa korona-arkea. Verkossa tapahtuvat toiminnot helpottivat kuitenkin arkea joka viidennen perheen kohdalla ja joka kymmenes sai siitä tukea kasvatustyöhön. Etäyhteys helpotti 15 % vastaajien yhteyttä muihin perheisiin.

HYVINVOINTIPUNTARI:

Koronatilanne on vaikeuttanut lapsiperhearkea, joten on entistä tärkeämpää tukea perheitä heidän kasvatustyössään ja jaksamisessa. Vertaistuen määrä on koronakriisin takia vähentynyt, mikä on saattanut myös heikentää perheiden hyvinvointia.

Lapsen ääni kuuluville

Lasten kokemukset toiminnasta ovat yhtä tärkeitä kuin vanhempienkin. Lasten kokemusta tarkasteltiin Huomaa minut! -työkalulla, jossa aikuinen havainnoi lapsen toimintaa avoimissa kohtaamispaikoissa. Näissä havainnoinneissa on huomattavissa, miten ympäristö leluineen innostaa lasta leikkiin, mutta erityisesti pienemmät lapset tarvitsevat vielä vanhemman läheisyyttä. Avoimet kohtaamispaikat mahdollistivat lapsille turvallisen ilmapiirin, jossa lapsen oli mahdollista tutustua omaa tahtiaan uusiin ihmisiin ja ympäristöön.

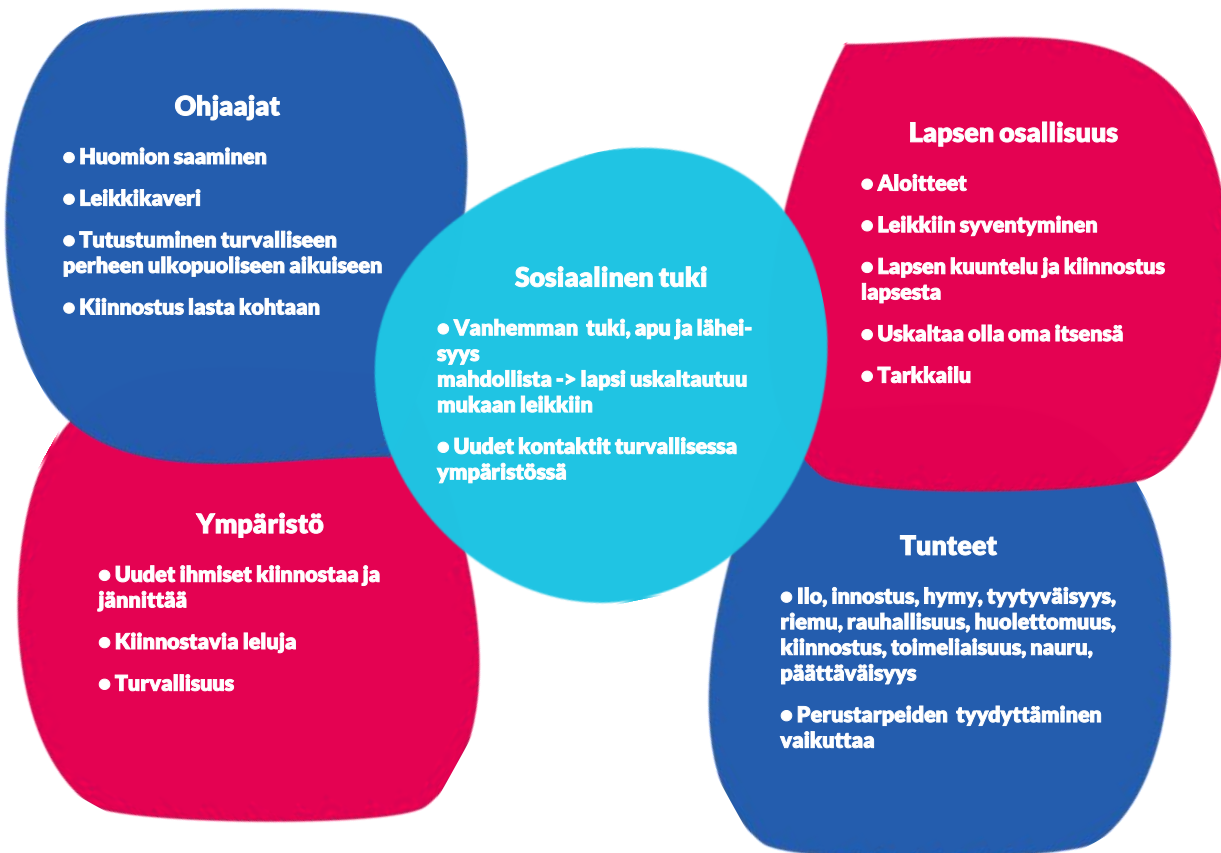
"Uudet aikuiset ja toiset vauvat kiinnostavat. Innostuu ääntä pitävistä leluista ja muiden lasten läsnäolosta, jos "ei tule liian lähelle". Iloitsee, kun muut ottavat kontaktia. Turhautuu, kun ei saa kääntynyttä"
-Lapsi 6,5 kk, Huomaa minut!

"Tyytyväinen. Lelut ovat selkeästi alkaneet kiinnostaa (äiti iloitsee motorista kehitystä). Tykkää vuorovaikutuksesta. Hymyilee, äänтелеe, katselee samalla silmiin ja hakee kontaktia"
-Lapsi, 3,5 kk, Huomaa minut!

"Lapsi tarkkailee toisia, ei juurikaan kiinnosta lelut. Iloinen, innostunut. Hänestä taisi olla kiva nähdä muita lapsia."
-Lapsi 3 kk, Huomaa minut!

"Tämän aikana lapsi vilkaisi minua kerran eikä tarvinnut äitiä. Huomasin hänen hyvin vastailevan ohjaajan puheeseen ja keskittyvän leikkiin, vaikka pikkusisaruss häiritsi. Olen iloisesti yllättyneyt. Hän selvästi nauttii kaikesta huomiosta, sillä häntä kuunneltiin ja hänestä oltiin kiinnostuneita."
-Lapsi 3,5v, Huomaa minut!

Mitä lapset ajattelevat, tuntevat ja kokevat avoimissa kohtaamispaikoissa?

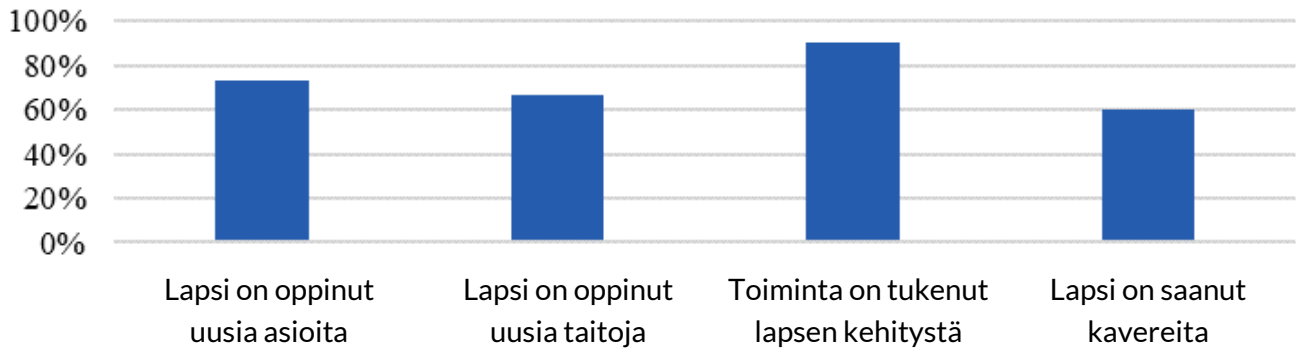

Vanhemmat kokivat kyselyn vastausten perusteella, että avoimen kohtaamispaikan toiminta oli kehittännyt lapsen sosiaalisia taitoja (2020: 61 %, 2018: 70 %, 2015: 62 %). On mahdollista, että vähäisten osallistujien takia myös kokemus sosiaalisten taitojen oppimisesta voi olla vähentynyt. Toiminta koetaan kuitenkin lapsen kehitystä tukevaksi, ja yli puolet lapsista on oppinut toiminnassa uusia asioita tai taitoja.

HYVINVOINTIPUNTARI:

Avoimissa kohtaamispaikoissa lapsille on tärkeää, että vierellä on tuttu aikuinen tuomassa turvaa, mikä mahdollistaa myös sen, että he uskaltavat myös tutkiskelemaan ympäristöään. Lapset innostuvat kohtaamispaikkojen leluista, jotka innostavat lapsia leikkiin. Pienimmillekin lapsille muiden lasten leikkien seuraaminen tuottaa iloa ja virikkeitä.

Lapsen oppimat taidot avoimissa kohtaamispaikoissa

”Jatkakaa samaan hyvää lapsilähtöistä työtä. Satelliitti on tärkeä toimija lapsiperheille heidän erilaisissa elämäntilanteissaan. Kerhossa saa niin aikuinen kuin lapsikin seurata ja tukea sekä välillä jopa kaivattua hengähdystaukoa arjesta.”

LÄHTEET:

Sosiaali- ja terveysministeriön tiedote. 24.6.2020. Työryhmä: Koronaepidemian vaikutukset lasten hyvinvointiin on korjattava – erityinen huomio eriarvoisuuden torjuntaan. <https://stm.fi/-/tyoryhma-koronaepidemian-vaikutukset-lasten-hyvinvointiin-on-korjattava-erityinen-huomio-eriarvoisuuden-torjuntaan> Luettu 4.12.2020.

Wennberg, M., Luukkonen, T. & Haila, K. 2020. Sosiaalihuollon ja lastensuojelun kantokyky koronakriisin aikana. Haastavat tekijät ja uudet ratkaisukeinot kriisistä selviämiseksi. Itlan raportit ja selvitykset 2020:1. Helsinki: Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton

Varsinais-Suomen piiri ry

Perhetalo Heideken

Sepänkatu 3

20700 Turku

 02 273 6000

 info.varsinais-suomi@mll.fi

 varsinaissuomenpiiri.mll.fi

 @mllvarsinaissuomenpiiri

 @mllvarsinaissuomenpiiri

 @mllvsp

Kuvat: Mannerheimin Lastensuojeluliitto / Anna Autio

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Varsinais-Suomen piiri